

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 10 листопада 2022 року № 23-8

Київ

Про розгляд Звіту про результати аналізу стану управління об'єктами державної власності в ядерно-промисловому комплексі

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аналізу стану управління об'єктами державної власності в ядерно-промисловому комплексі.

За підсумками розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Кабінетом Міністрів України та центральним органом виконавчої влади (далі – ЦОВВ), який забезпечує формування та реалізує державну політику в ядерно-промисловому комплексі (Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, Міністерство енергетики та захисту довкілля України і Міністерство енергетики України, далі – Міністерство), у 2019–2021 роках не забезпечено ефективного управління об'єктами державної власності в ядерно-промисловому комплексі (далі – ЯПК).

У 2019–2021 роках формування та реалізацію державної політики в ЯПК забезпечували три ЦОВВ (міністерства): Міненерговугілля, Мінекоенерго, які послідовно реорганізовано, та з травня 2020 року – Міненерго. Постійні зміни в системі ЦОВВ, а також неодноразова реорганізація цього органу влади негативно впливали на його сталу та послідовну роботу.

Із двадцяти шести державних підприємств, установ, організацій та об'єднань, які станом на 01.01.2019 належали до сфери управління Міністерства, господарських товариств, щодо яких Міністерство здійснювало управління корпоративними правами держави, та господарських структур, контроль за діяльністю яких воно здійснювало, господарську діяльність провадили лише 11, ще 10 перебували у стані банкрутства, санації, припинення діяльності та реорганізації, два підприємства розташовані на тимчасово окупованій території, три фінансово-господарську діяльність не здійснювали, при цьому рішень щодо їх подальшої діяльності Міністерство не приймало.

Результати фінансового-господарської діяльності майже усіх підприємств ЯПК, суб'єктом управління яких було Міністерство і які здійснювали господарську діяльність у 2019–2021 роках, незадовільні.

Переважна більшість державних підприємств ЯПК втрачає своє значення та вплив на фінансово-економічний стан ЯПК. Частина з них своє значення для ЯПК втратила.

У 2020–2021 роках Міністерством як головним розпорядником бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 2401420 «Реалізація державного інвестиційного проєкту «Новокостянтинівська шахта. Розвиток виробничих потужностей» не забезпечено ефективного управління коштами державного бюджету на загальну суму 18340,1 тис. гривень.

2. Законодавство, що визначає державну політику у сфері використання ядерної енергії та повноваження державних органів управління і суб'єктів управління, є недосконалим.

З 20.10.2019 у порушення статті 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» Перелік об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, не затверджено.

Не забезпечено належного програмного врегулювання питань розвитку управління об'єктами державної власності в ЯПК. Передбачених Законом України від 08.02.1995 № 39/95-ВР «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» Державну програму розвитку паливно-енергетичного комплексу та Державну програму розвитку ядерної енергетики Кабінетом Міністрів України не розроблено, відповідно, Верховною Радою України не затверджено.

З 08.09.2017 загальні прогностичні показники розвитку ЯПК визначає Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605-р (далі – Енергетична стратегія), зміни до якої не вносились.

Виконання пунктів 30 і 146 затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.06.2018 № 497-р Плану заходів з реалізації етапу «Реформування енергетичного сектору (до 2020 року)» Енергетичної стратегії щодо затвердження Програми розвитку ядерної енергетики (строк – 2020 рік), Програми розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2020 року (строк – 2018 рік) не забезпечено. План заходів з реалізації етапу «Оптимізація та інноваційний розвиток енергетичної інфраструктури (до 2025 року)» Енергетичної стратегії не визначено.

Окремі державні програми, чинні у 2019–2021 роках, потребують актуалізації та/або узгодження із законодавством, деякі з них не виконувались через відсутність фінансування. Як наслідок, реального впливу на розвиток ЯПК загалом та окремих його сегментів ці програми не забезпечують.

Так, Комплексна (зведена) програма підвищення безпеки енергоблоків атомних електростанцій (далі – Програма безпеки АЕС), затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2011 № 1270, не має ознак державної цільової програми, визначених Законом України від 18.03.2004 № 1621-IV «Про державні цільові програми» (не містить паспорта програми,

очікуваних результатів тощо). Замість заходів, конкретизованих за виконавцями, строками виконання, обсягами та джерелами фінансування, Програма безпеки АЕС визначає, що ДП «НАЕК «Енергоатом» зобов'язано щороку узгоджувати з Міненерго та Держатомрегулюванням плани-графіки відповідних заходів.

Через неналежний контроль Міністерства виконання заходів Програми безпеки АЕС у 2019–2020 роках ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» (далі – ДП «НАЕК «Енергоатом») не забезпечувалось (із запланованих на 2019 рік 123 заходів виконано лише 72, у 2020 році – 13 із 78).

Комплексну програму робіт з продовження строку експлуатації діючих енергоблоків атомних електростанцій схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 263-р на 2009–2030 роки. При цьому заходи програми визначено на 2004–2010 роки, а їх вартість – на 2004–2005 роки. Отже, програма не виконується.

Державну цільову екологічну програму першочергових заходів приведення у безпечний стан об'єктів і майданчика колишнього уранового виробництва виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод» на 2019–2023 роки затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 756 з обсягом фінансування 247,95 млн гривень. У 2019–2021 роках фінансування не здійснювалось, отже, програма не виконувалась.

3. На сьогодні не передбачено достатніх повноважень Кабінету Міністрів України як безпосереднього суб'єкта управління об'єктами державної власності.

Згідно із **Законом України від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності»** (далі – Закон № 185) **суб'єктами управління об'єктами державної власності є Кабінет Міністрів України**, а також міністерства, інші органи виконавчої влади та державні колегіальні органи (далі – уповноважені органи управління). При цьому **аналіз норм Закону № 185**, зокрема статті 5, яка визначає повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління об'єктами державної власності, **засвідчив, що Кабінет Міністрів України не має повноважень, пов'язаних з безпосереднім управлінням ним об'єктами державної власності, його повноваження спрямовані на нормативно-правове та методологічне забезпечення реалізації повноважень уповноваженими органами управління.**

Законом України від 27.02.2014 № 794 «Про Кабінет Міністрів України» повноваження Кабінету Міністрів України щодо управління об'єктами державної власності також не конкретизовано, за винятком окремих положень статті 24, якою визначено, що Кабінет Міністрів України в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України, може утворювати, реорганізовувати та ліквідувати відповідно до закону державні господарські об'єднання, підприємства, установи та організації, зокрема для здійснення окремих функцій з управління об'єктами державної власності.

4. У 2021 році Кабінетом Міністрів України не забезпечено належного виконання повноважень суб'єкта управління об'єктами ЯПК. Кабінетом Міністрів України не забезпечено прийняття рішення про призначення на постійній основі керівників ДП «НАЕК «Енергоатом» та Державного концерну «Ядерне паливо» (далі – ДК «Ядерне паливо»).

Протягом 2021 року в порушення вимог Порядку встановлення чітких цілей діяльності для державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 № 1052, і положень Статуту державного підприємства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 302, Кабінетом Міністрів України не ухвалювалось рішень щодо встановлення чітких цілей діяльності ДП «НАЕК «Енергоатом» з урахуванням основних видів господарської діяльності на 2022 рік, які мали бути встановлені до 15 грудня року, що передує звітному періоду. Не забезпечено створення та діяльності наглядової ради ДП «НАЕК «Енергоатом».

Стратегічний план розвитку та інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3–5 років) ДП НАЕК «Енергоатом» у 2021 році не затверджувалися. Отже, ДП НАЕК «Енергоатом» провадило діяльність за невизначеності, зокрема, стратегічної мети, темпів розвитку (скорочення) окремих її функціональних підсистем та заходів зі зміцнення конкурентних позицій у довгостроковій перспективі.

5. У порушення вимог статті 75 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436 фінансовий план ДП «НАЕК «Енергоатом» на 2021 рік затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2021 № 963-р на дев'ять місяців пізніше встановленого терміну. Відповідно, протягом дев'яти місяців 2021 року ДП «НАЕК «Енергоатом» функціонувало і здійснювало видатки у ручному режимі.

Упродовж 2021 року Мінекономіки та Кабінет Міністрів України не ініціювали перед ДП «НАЕК «Енергоатом» питання складання і подання на розгляд і затвердження проєкту фінплану на 2022 рік, який мав бути затверджений до 31.12.2021.

Кабінет Міністрів України не здійснював належного контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності, що забезпечується шляхом проведення єдиного моніторингу, відповідальним за який є Мінекономіки. Мінекономіки не забезпечило складання та подання до 01.07.2022 Кабінету Міністрів України звіту про ефективність управління об'єктами державної власності за 2021 рік, у тому числі підприємствами ЯПК.

6. Керівництвом Міністерства у зв'язку з постійною зміною ЦОВВ, який забезпечує управління об'єктами державної власності у ЯПК, а також його керівництва не забезпечено стабільної роботи свого центрального апарату.

У 2019–2021 роках структуру Міненерговугілля, Мінекоенерго і Міненерго

змінено дев'ять разів. **Неодноразове передання повноважень від одних підрозділів до інших негативно впливало на виконання Міністерством завдань і функцій**, призводило до зниження результативності у роботі працівників Міністерства. **Розподіл повноважень між керівним складом Міністерства змінено 11 разів. Інколи такий розподіл затверджувався формально** (без призначень відповідальних осіб з керівного складу для спрямування та координації окремих структурних підрозділів Міністерства).

Не забезпечено також своєчасного затвердження положень про окремі структурні підрозділи Міністерства та призначення їх керівників. Так, Положення про Департамент ядерної енергетики та атомної промисловості Міненерго затверджено з недотриманням строку більш як на 3 місяці. Мінекоенерго не затверджувало положень про директориати розвитку ядерної енергетики та надійності постачання енергії кінцевому споживачу; європейської інтеграції і інвестиційної політики. Відповідно, **завдання та функції цих підрозділів не унормовано.**

Міненерговугіллям не призначено керівників Директорату розвитку ядерної енергетики та надійності постачання енергії кінцевому споживачу, Директорату європейської інтеграції і інвестиційної політики. З 28.09.2018 по 04.07.2019 посада генерального директора Директорату розвитку ядерної енергетики та атомної промисловості була вакантною.

Вказане негативно позначилося на результатах забезпечення Міністерством як виконання власних завдань та функцій, так і рішень Кабінету Міністрів України.

7. У порушення вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України та Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 (далі – Основні засади № 1062), Міністерством не забезпечено ефективної організації та функціонування системи внутрішнього контролю, а також внутрішнього аудиту.

Міненерговугіллям та Мінекоенерго окремий структурний підрозділ з повноваженнями щодо здійснення внутрішнього контролю в структурі центрального апарату міністерств не визначено.

Міненерго визначено такий підрозділ з травня 2020 року. **Повноваження з координації діяльності цього підрозділу закріплено за Міністром більш як через 7 місяців** після введення в дію організаційної структури, в якій передбачено підрозділ.

Директор департаменту внутрішнього контролю не призначався взагалі. Понад місяць (з 11.11.2021 по 16.12.2021) не призначався начальник відділу внутрішнього контролю, понад два місяці (з 01.12.2021 по 03.02.2022) – завідувач сектору внутрішнього контролю.

Положення про Департамент внутрішнього контролю та сектор внутрішнього контролю не затверджувались. Штатну чисельність підрозділу внутрішнього контролю з 29.04.2020 по 01.12.2021 зменшено більше ніж у 5 разів, при цьому фактичну кількість працівників не змінено.

Цілісну систему внутрішнього контролю за її елементами, як це передбачено Основними засадами № 1062, Міністерством не створено. Зокрема, не визначено планів діяльності на середньостроковий період із стратегічними цілями та ключовими показниками їх досягнення. Моніторинг стану організації та функціонування системи внутрішнього контролю не проводився.

Мінекоенерго звіт про результати діяльності Департаменту внутрішнього аудиту за 2019 рік надано Мінфіну з порушенням термінів, встановлених пунктом 16 Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001.

8. Міністерством не забезпечено результативного виконання рішень Кабінету Міністрів України, спрямованих на врегулювання окремих аспектів діяльності ЯПК. Зокрема, Концепцією Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу до 2026 року, затвердженою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1804-р, передбачено розроблення програми, яка стосуватиметься розвитку лише ДП «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» (далі – СхідГЗК»). Отже, назва програми, визначена Концепцією, не відповідає суті програми.

Прозорого та ефективного механізму формування фінансового резерву для зняття з експлуатації енергоблоків атомних електростанцій, які відпрацювали свій ресурс, не визначено. Витрати на зняття з експлуатації енергоблоків та відрахування оператора до фінансового резерву на такі цілі визначає Концепція зняття з експлуатації діючих атомних електростанцій України, затверджена наказом Мінпаливенерго від 12.05.2004 № 249 (у редакції від 10.12.2015 № 798), яка містить застарілі показники, що унеможливають накопичення достатнього обсягу коштів на формування фінансового резерву.

9. Міністерством не забезпечено результативного та ефективного виконання повноважень суб'єкта управління. Господарську діяльність провадили у 2019 і 2020 роках – 11, у 2021 році – 9 підприємств ЯПК.

Міністерством не забезпечено своєчасної актуалізації відомостей, які містилися у затверджених власними наказами переліках підприємств, що належали до сфери його управління. Як наслідок, ці переліки тривалий час не відповідали фактичному стану справ в частині наявності/відсутності достовірних відомостей про окремі підприємства.

У порушення частини першої статті 6 Закону № 185 Міністерством не забезпечено затвердження річних інвестиційних планів, інвестиційних планів на середньострокову перспективу (три–п'ять років) підприємств ЯПК та здійснення контролю за їх виконанням.

За відсутності належного контролю Міністерства, у 2019–2021 роках вимоги до власної облікової політики оновлювали та погоджували лише сім підприємств ЯПК. Облікова політика чотирьох підприємств ЯПК

затверджена та погоджена Міненерговугіллям ще у 2007–2017 роках. Відповідно, визначені цими підприємствами вимоги до облікової політики застарілі і містили посилання на нормативно-правові акти, які вже втратили чинність, що створювало передумови до порушень у господарській діяльності підприємств, зокрема до неналежного обліку та збереження державного майна.

Діяльність Міністерства щодо затвердження фінансових планів підприємств була недостатньо ефективною і здійснювалася несвоєчасно, з порушенням строку, визначеного статтею 75 Господарського кодексу України. Так, фінансовий план ДП «СхідГЗК» щороку затверджувався пізніше встановленого строку на 3 – 8 місяців (2019 рік – на 3 місяці і 18 к. днів; 2020 рік – один місяць; 2021 рік – на 8 місяців і 22 к. дні). Фінансовий план ДП «НАЕК «Енергоатом» на 2019 рік затверджено пізніше встановленого строку на 3 місяці. Зволікання із затвердженням фінпланів негативно позначалося на діяльності підприємств, оскільки унеможливило здійснення ними капітальних витрат.

Три підприємства (ДП «Чорнобильпроменергобуд», ДП «ДНІЦСКАР», ДП «УкрНДПРІпромтехнології») щороку подавали звіти про виконання фінансових планів за відсутності пояснень щодо відхилень фактичних показників від планових, що є недотриманням вимог пункту 3 розділу IV Рекомендацій щодо складання фінансового плану підприємства та звіту про його виконання, підготовки пояснювальних записок до них (додаток 2 до Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205, який зареєстровано в Мін'юсті 19.03.2015 за № 300/26745).

10. ЯПК посідає чільне місце в паливно-енергетичному комплексі країни, при цьому атомні електростанції є головними потужностями, які забезпечують базовий режим в об'єднаній енергетичній системі України. Водночас фінансово-економічний стан ЯПК формують лише два підприємства: ДП «НАЕК «Енергоатом» і ДП «СхідГЗК». Решта підприємств ЯПК суттєво на стан галузі не впливає і належить до категорії малих підприємств.

Через неналежне виконання Міністерством обов'язків суб'єкта управління у 2019–2021 роках ключові показники діяльності більшості підприємств ЯПК погіршились. Зокрема, ДП «Бар'єр» припинило планування капітальних інвестицій, виконання планових показників капітальних інвестицій забезпечили ДП «38 ВІТЧ» і ДП НАЕК «Енергоатом» – 2019 рік, ДП «38 ВІТЧ» та ДП «КНІЦ» – 2020 рік, ДП «38 ВІТЧ» – 2021 рік. Відповідно, фактичні обсяги капітальних інвестицій не забезпечили розвитку цих підприємств.

Отримали збитки у 2019 році – п'ять, у 2020 році – чотири, у 2021 році – шість підприємств ЯПК. У 2020 році загальні збитки підприємств ЯПК, що належали до сфери управління Міністерства, порівняно з

2019 роком збільшилися у 7,7 раза (з 701,8 до 5404,8 млн гривень).

Жодне підприємство не виконувало щороку планових показників собівартості продукції.

11. Переважна більшість підприємств ЯПК не забезпечувала належного управління своїми активами та зобов'язаннями. Через несвоєчасні розрахунки з контрагентами всі підприємства обліковували значні за обсягами суми дебіторської та кредиторської заборгованості. Найбільші суми дебіторської та кредиторської заборгованості щороку мали ДП «Енергоатом» і ДП «СхідГЗК».

За 2019 рік дебіторська заборгованість ДП «Енергоатом» і ДП «СхідГЗК» становила 2736,0 та 94,9 млн грн відповідно, а кредиторська – 40362,0 та 1168,5 млн грн відповідно. **У 2020 році порівняно з попереднім бюджетним періодом збільшили дебіторську заборгованість шість підприємств (ДП «Енергоатом», ДП «УНДППТ», ДП «38 ВІТЧ», ДП «КНІЦ», ДП «ДНІЦКАР», ДП «СхідГЗК»), у 2021 році – чотири (ДП «СхідГЗК», ДП «38 ВІТЧ», ДП «Бар'єр», ДП «Ядерне паливо»).**

Дебіторська заборгованість зросла за **2020 рік** у ДП «Енергоатом» – майже в 5 разів, у ДП «УНДППТ», ДП «38 ВІТЧ», ДП «КНІЦ» – удвічі; за **2021 рік** у ДП «38 ВІТЧ» – на 79,6 відс., ДП «СхідГЗК» – майже вдвічі.

В окремих підприємств кредиторська заборгованість суттєво перевищувала дебіторську, що свідчить про відволікання обігових коштів підприємств та погіршення їх платоспроможності. Наприклад, у 2019 році у ДП «Смоли» – в 10 разів, у ДП «НАЕК «Енергоатом» – майже в 15 разів.

Порівняно з попереднім бюджетним періодом збільшили кредиторську заборгованість за 2020 рік – сім (ДП «38 ВІТЧ», «ДНІЦКАР», ДП «Енергоатом», ДП «Чорнобильпроменергобуд», ДП «Бар'єр», ДП «УНДППТ», ДП «СхідГЗК»), а за 2021 рік – п'ять підприємств (ДП «38 ВІТЧ», ДП «СхідГЗК», ДП «УНДППТ», ДК «Ядерне паливо», ДП «Бар'єр»).

12. Міністерством не забезпечено ефективної та результативної діяльності щодо розпорядження державним майном ЯПК, що належить до його сфери управління.

Положення про Постійну комісію щодо розпорядження державним майном, що належить до сфери управління Міненерговугілля, та майном господарських товариств, щодо яких Міненерговугілля здійснює управління корпоративними правами держави (далі – Положення про Комісію), та її склад до 02.03.2020 затверджено наказом Міненерговугілля від 17.06.2014 № 450; з 02.03.2020 по 24.11.2021 – наказом Мінекоенерго від 02.03.2020 № 130; з 24.11.2020 діє Положення про Комісію, затверджене наказом Міненерго від 24.11.2021 № 305. **Унормування належним чином діяльності Комісії не забезпечено.** Аналіз засвідчив, що основні норми положень про Комісію, затверджених наказами № 450, № 130 і № 305, є ідентичними. Відповідно, усі вони містять однотипні системні недоліки, зокрема не визначають норми

щодо кворуму складу її членів для проведення засідань; граничних строків здійснення окремих процедур, що передують прийняттю та доведенню Міністерством відповідного рішення до заявника (підприємства). У 2019–2021 роках у складі Комісії у відповідні періоди визначено парну кількість членів, що унеможливило дотримання норми Положення про Комісію щодо ухвалення рішення простою більшістю голосів у разі, коли за пропозицію з окремого питання голосує рівна кількість членів повного складу Комісії.

Комісія зволікала з розглядом звернень підприємств, а Міністерство – з підготовкою рішень за результатами її засідань. Як наслідок, систематично порушувались від одного до шести місяців строки надання підприємствам дозволів на списання об'єктів державної власності, визначені пунктом 7 Порядку списання об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 № 1314.

Так, у 2019 році дозвіл на списання майна у кількості 30 од. надано ДП «Схід ГЗК» із недотриманням строку на 115 робочих днів, у 2020 році – ВП «ЗАЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» на списання 4 од. із перевищенням строку на 56 робочих днів, у 2021 році – ДП «СхідГЗК» на списання 1 од. із недотриманням строку на 161 робочий день. Ці порушення призводили до створення на підприємствах значної кількості матеріально та фізично зношеного майна, що непридатне до подальшої експлуатації.

13. Через тривале зволікання Міжвідомчої комісії з питань державних інвестиційних проєктів з ухваленням рішення щодо розроблення та реалізації державного Інвестиційного проєкту «Новокостянтинівська шахта. Розвиток виробничих потужностей» (далі – Інвестиційний проєкт) бюджетне фінансування цього проєкту у 2019 році не розпочалося.

Міненерго у 2020–2021 роках не забезпечило пришвидшення темпів виконання ДП «СхідГЗК» Інвестиційного проєкту, що призвело до значних ризиків його нереалізації у встановлені строки.

Невиконання планових показників з капітальних видатків зумовлено недостатнім фінансуванням їх як за рахунок власних коштів ДП «СхідГЗК», так і державного бюджету. Як наслідок – збільшення строку виконання проєкту «Будівництво підприємства на базі Новокостянтинівського родовища уранових руд» та зростання його загальної кошторисної вартості. При цьому **нереалізація Інвестиційного проєкту може призвести до зменшення обсягів видобутку уранової руди та виробництва уранового оксидного концентрату, а також зростання залежності вітчизняної атомної енергетики від іноземних постачальників уранової продукції, що створює загрозу для енергетичної, економічної та національної безпеки держави.**

14. Спрямовані Міненерго за КПКВК 2401420 «Реалізація державного інвестиційного проєкту «Новокостянтинівська шахта. Розвиток виробничих потужностей» відкриті асигнування на виконання Інвестиційного проєкту у 2020–2021 роках становили 74985,9 тис. грн, у тому числі 2020 року – 9137,3 тис. грн; 2021 року – 65848,6 тис. гривень.

Міненерго не розподілено відкритих асигнувань, передбачених плановими документами (зведеними кошторисами, помісячними розписами асигнувань загального фонду бюджету, планами використання бюджетних коштів), на загальну суму 18340,1 тис. грн, у тому числі 2020 року – 862,7 тис. грн, 2021 року – 17477,4 тис. гривень.

Отже, через неініціювання Міненерго як головним розпорядником бюджетних коштів надання пропозицій Мінфіну про зменшення відповідного бюджетного призначення державного бюджету **Міненерго порушено пункт 3 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України в частині розподілу та доведення до ДП «СхідГЗК» у встановленому порядку обсягів бюджетних асигнувань на суму 18340,1 тис. гривень.**

Внаслідок неналежного контролю Міненерго за своєчасним виконанням ДП «СхідГЗК» як одержувачем бюджетних коштів у 2020–2021 роках завдань бюджетної програми не забезпечено ефективного управління коштами держбюджету на загальну суму 18340,1 тис. гривень.

15. У 2020–2021 роках ДП «СхідГЗК» бюджетні кошти використовувались на придбання підземного гірничо-прохідницького та транспортного обладнання відповідно до планів використання бюджетних коштів і планів заходів, погоджених та затверджених Міненерго, а також паспортів бюджетної програми, затверджених наказами Міненерго за погодженням Мінфіну.

Міненерго у порушення вимог частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу України і пункту 6 розділу I Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098, затвердило паспорт бюджетної програми на 2021 рік за КПКВК 2401420, погоджений Мінфіном, на 30 днів пізніше встановленого строку.

16. За час перебування у сфері управління ФДМУ фінансово-господарський стан ДП «Смоли» і ДП «КПВД «Енергопроект» суттєво погіршився. Ці підприємства розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 195 «Про передачу єдиних майнових комплексів державних підприємств до сфери управління Фонду державного майна» Міністерством передано до сфери управління ФДМУ. Так, збитки ДП «Смоли» за два останні роки зросли майже в три рази: 2020 рік – -9,7 млн грн, 2021 рік – -28,3 млн гривень. Майже удвічі зросла дебіторська заборгованість: 2020 рік – 8,2 млн грн, 2021 рік – 19,1 млн гривень. Кредиторська заборгованість збільшилась на третину (2020 рік – 77,8 млн грн, 2021 рік – 99,3 млн грн, або на 27,6 відс.) і перевищила відповідну дебіторську заборгованість у п'ять разів.

Фінансово-господарський стан ДП «КПВД «Енергопроект» також погіршується. Фактичний показник чистого прибутку підприємства щороку зменшується (2020 рік – 5,8 млн грн, 2021 рік – 0,01 млн грн, тобто на 99,8 відс. менше).

Через прийняття низки непослідовних рішень майже три роки ФДМУ не

забезпечує приватизації активів ДП «Смоли» і ДП «КПВД «Енергопроект», що призвело до нестабільної роботи підприємств, погіршення стану їх фінансово-господарської діяльності та, як наслідок – зниження привабливості для імовірних покупців.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аналізу стану управління об'єктами державної власності в ядерно-промисловому комплексі затвердити.

2. Звіт про результати аналізу стану управління об'єктами державної власності в ядерно-промисловому комплексі та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

3. Звіт про результати аналізу стану управління об'єктами державної власності в ядерно-промисловому комплексі та рішення Рахункової палати надіслати Раді національної безпеки і оборони України в порядку інформування.

4. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

вжити заходів щодо перегляду та актуалізації Комплексної (зведеної) програми підвищення безпеки енергоблоків атомних електростанцій, Комплексної програми робіт з продовження строку експлуатації діючих енергоблоків атомних електростанцій, Державної цільової екологічної програми першочергових заходів приведення у безпечний стан об'єктів і майданчика колишнього уранового виробництва виробничого об'єднання «Придністровський хімічний завод» на 2019–2023 роки;

забезпечити розроблення Державної програми розвитку паливно-енергетичного комплексу та Державної програми розвитку ядерної енергетики, передбачених Законом України від 08.02.95 № 39/95-ВР «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»;

пришвидшити актуалізацію Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»;

забезпечити перегляд Концепції Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу до 2026 року в частині узгодження назви передбаченої нею програми з її суттю;

доручити Мінекономіки розробити та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проект змін до Закону України від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності» та Закону України від 27.02.2014 № 794 «Про Кабінет Міністрів України» в частині визначення чітких повноважень Кабінету Міністрів України з управління об'єктами державної власності, щодо яких він виконує функції суб'єкта управління;

забезпечити своєчасне затвердження фінансових, стратегічних та інвестиційних планів ДП «НАЕК «Енергоатом»;

прийняти рішення щодо встановлення чітких цілей діяльності

ДП «НАЕК «Енергоатом» на 2022 рік та наступні роки з урахуванням основних видів господарської діяльності;

доручити Мінекономіки забезпечити своєчасне складання та подання звіту про ефективність управління об'єктами державної власності;

доручити Міненерго переглянути і актуалізувати Концепцію зняття з експлуатації діючих атомних електростанцій України, затверджену наказом Мінпаливенерго від 12.05.2004 № 249 (у редакції, затвердженій наказом від 10.12.2015 № 798), визначити дієвий механізм накопичення фінансового резерву, достатнього для своєчасного та в повному обсязі проведення робіт зі зняття з експлуатації енергоблоків АЕС, які відпрацювали свій ресурс.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Міністерству енергетики України та рекомендувати:

визначити конкретний розподіл повноважень між керівним складом Міністерства для належної координації усіх структурних підрозділів центрального апарату;

привести структуру центрального апарату у відповідність із завданнями та функціями, визначеними Положенням про Міністерство енергетики України;

розробити та затвердити положення про структурні підрозділи центрального апарату відповідно до законодавства;

забезпечити призначення керівників усіх структурних підрозділів центрального апарату на постійній основі;

удосконалити систему внутрішнього контролю, її функціонування у розрізі елементів, передбачених Основними засадами здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062;

актуалізувати перелік підприємств, що належать до сфери управління Міненерго;

забезпечити призначення на постійній основі керівників усіх підприємств, що належать до сфери управління Міненерго;

з метою узгодження з нормами законодавства забезпечити перегляд облікових політик підприємств, що належать до сфери управління Міненерго;

своєчасно затверджувати стратегічні, інвестиційні та фінансові плани підприємств, що належать до сфери управління Міненерго;

визначити галузеву специфіку щодо розроблення та затвердження річних інвестиційних планів та інвестиційних планів на середньострокову перспективу (3–5 років) державних підприємств та господарських структур ЯПК, що належать до сфери управління Міністерства, а також щодо контролю за їх виконанням;

переглянути і актуалізувати Концепцію зняття з експлуатації діючих атомних електростанцій України, затверджену наказом Мінпаливенерго від 12.05.2004 № 249 (у редакції, затвердженій наказом від 10.12.2015 № 798), визначити дієвий механізм накопичення фінансового резерву, достатнього для своєчасного та в повному обсязі проведення робіт зі зняття з експлуатації енергоблоків АЕС, які відпрацювали свій ресурс;

унормувати належним чином діяльність відомчої комісії, утвореної для підготовки рішень за зверненнями підприємств щодо державного майна, що належить до сфери управління Міненерго;

забезпечити контроль за дотриманням строків виконання ДП «СхідГЗК» інвестиційного проекту «Новокостянтинівська шахта. Розвиток виробничих потужностей»;

розробити та затвердити план заходів щодо усунення виявлених за результатами аналізу недоліків і порушень.

6. Оприлюднити рішення Рахункової палати та Звіт на офіційному вебсайті Рахункової палати.

7. Члену Рахункової палати Ігорю Яремчуку забезпечити надсилання до Верховної Ради України інформації про стан виконання об'єктами аналізу рішення Рахункової палати протягом 45 днів із дня отримання інформації від об'єктів аналізу.

8. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Ігоря Яремчука.

Голова Рахункової палати

Валерій ПАЦКАН